

Bestuurlijke ketenaanpak

VERSLAGKRANT VAN HET CONGRES BESTUURLIJKE KETENAANPAK VAN CCV

8 DECEMBER 2011

HET CONGRES

Hartelijk dank voor uw deelname aan ons jaarlijkse congres Bestuurlijke Ketenaanpak. Voor u ligt onze congreskrant met daarin samenvattingen van alle themasessies, een verslag van het plenaire gedeelte, interviews en foto's van deze inspirerende dag. Wij hopen dat u een waardevol congres heeft gehad, veel collega's heeft kunnen ontmoeten, en nieuwe kennis heeft uitgewisseld. Daarnaast hopen we uiteraard dat u ideeën heeft opgedaan, waarmee u in de praktijk aan de slag kunt.

Een digitale versie van deze krant kunt u na vandaag downloaden op www.hetccv.nl/bestuurlijke-ketenaanpak. Op deze website vindt u vanaf volgende week ook de downloads van de presentaties die gegeven zijn en andere relevante informatie.

Misschien zijn deze congreskrant en de website ook interessant voor collega's die niet op het congres zijn geweest? Geef uw kennis dan vooral door. Zo brengen we Bestuurlijke Aanpak samen op een hoger plan.

Wij zien u volgend jaar graag terug!

DAGVOORZITTER tijdens het congres was Richard Engelfriet. Deze spreker, columnist, trainer, coach en mediator, zingt in zijn vrije tijd in coverband Rizotto. Ook is hij auteur van verschillende managementtitels, waaronder 'Hoe vang ik een rat?' en 'Passie!'. Weekblad Intermediair omschreef hem als 'Nederlands meest ultieme netwerker' en Dagblad Spits als 'passiegoeroe'.

PLENAIRE LEZING UITGELICHT

Onno Peer, directeur CCV, zette de toon voor het plenaire gedeelte. "Op bestuurlijk vlak kan niet genoeg worden genetwerkt. Wissel dus zoveel mogelijk informatie en visitekaartjes uit. En morgen hopelijk ook veel LinkedIn uitnodigingen!"

Volgens Peer heeft het CCV veel bereikt in de bestuurlijke aanpak. "Wij ontwikkelen kennis over de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit, en die delen we met onze ketenpartners. Bijvoorbeeld via (netwerk) bijeenkomsten en kennissenkringen. We vergroten ook onze kennissenkring, door professionals en hun organisaties te verbinden". Een belangrijk doel, ook vandaag, aldus Peer: "Dan kunnen professionals immers hun werk beter doen, en het ook beter sámen doen".

Voorbeelden van CCV-werk zijn het digitaliseren van het Handboek Bestuurlijke Aanpak (zie de website van het CCV - red), de maandelijkse digitale nieuwsbrief Bestuurlijke Aanpak, het organiseren van bewustwordingsbijeenkomsten en het bij elkaar brengen van experts, om kennis en ervaringen te delen. Onno Peer: "Het CCV verbindt vraag en aanbod tussen een aantal partijen: gemeenten, het LIEC, de RIEC's, het OM, de politie en de Belastingdienst. Maar ook met het ministerie van Veiligheid en Justitie. Een mooi voorbeeld van die gezamenlijkheid is de samenwerking met de RIEC's. Peer: "Dat is een wisselwerking. Zo maken wij een handboek bestuurlijke aanpak, waarmee de RIEC's gemeenten kunnen ondersteunen. De RIEC's leveren daarvoor op hun beurt input. Zij ondersteunen gemeenten op een manier waarop wij dat niet kunnen: op individueel niveau en op casusniveau. Het CCV werkt meer generiek, hoewel we natuurlijk wel individuele vragen beantwoorden".

Vervolgens was het woord aan Anja de Geus, hoofd LIEC (zie interview) en Karel Schuurman, Directie Bestuur en Veiligheid (Ministerie van Veiligheid en Justitie). Hij keek terug op de eerste vier jaar bestuurlijke aanpak, en vooruit naar de toekomst. "Ook al is er op alle niveaus hard gewerkt, we kunnen nog niet op onze lauweren rusten. Er zijn nog spanningsvelden genoeg: wat hoort bij de regio thuis en wat blijft lokaal? Wordt de bestuurlijke aanpak geen afvoerputje voor

"Samen als georganiseerde overheid tegenover de georganiseerde criminaliteit"

Het uitwisselen van informatie is essentieel om de georganiseerde criminaliteit te bestrijden. Als politie, gemeentelijke diensten en landelijke opsporingsdiensten elkaar op de hoogte houden, wordt bijvoorbeeld voorkomen dat criminelen zich verplaatsen van de ene naar de andere gemeente. De Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's) en het Landelijk Informatie- en Expertisecentrum (LIEC) verzamelen informatie over criminaliteit in een regio en houden politie en gemeente op de hoogte. Het RIEC verzamelt informatie, analyseert de gegevens en adviseert gemeente en politie.

Wat is het LIEC precies?

Anja de Geus, hoofd LIEC: "In 2008-2009 startte het Ministerie met het programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdad. Een onderdeel daarvan was de Versterking van de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde misdaad. Hiervoor zijn 10 RIEC's in het leven geroepen die de bestuurlijke aanpak ondersteu-

nen. Omdat er op zeker moment behoefte ontstond aan een coördinatiepunt voor de RIEC's, is in 2011 het LIEC opgericht. We hebben geen hiërarchische lijn met de RIEC's. We coördineren alleen. En we hebben een aantal eigenstandige taken.

Welke zijn dat precies?

Anja: "Het LIEC heeft 5 belangrijke taken: het is het Shared Service centrum voor de RIEC's, het coördineert regio-overstijgende casussen, het werkt aan een complementair kenniscentrum bestuurlijke aanpak – samen met het CCV, het is het landelijk loket voor bestuurlijke dossiers, en het heeft een aantal internationale taken. Bijvoorbeeld informatie-uitwisseling met België op het gebied van bestuurlijke informatie ten aanzien van criminaliteit".

Wat houdt een landelijk loket bestuurlijke dossiers in?

Anja: "De politie kan bijvoorbeeld tijdens een lopend onderzoek aanlopen tegen bestuurlijke of organisatorische hobbels bij andere organisaties. Zaken die, als ze opgelost worden, kunnen zorgen voor minder criminaliteit. Of voor een betere bestrijding ervan. Zij sturen hun dossier met dat signaal naar ons toe en wij benaderen vervolgens de juiste instanties om het dossier te beleggen en ervoor te zorgen dat eventuele verbeteringen worden doorgevoerd".

Wat is jullie werkwijze?

Anja: "De aanpak van de georganiseerde criminaliteit is vanuit het strafrecht steeds meer opgeschoven naar een geïntegreerde aanpak. We kijken vanuit verschillende hoeken – strafrecht, bestuurlijk recht, civiel recht naar de georganiseerde misdaad, waarbij we werken met een zogenaamd barrière model. Dat wil zeggen dat je per stapje kijkt wat je kunt doen om het de georganiseerde misdaad zo moeilijk

mogelijk te maken. We werken daarbij nauw samen met onze ketenpartners, zoals de Belastingdienst, de FIOD, de politie en de arbeidsinspectie. Daarbij kijken we wat het meest effectieve is om gezamenlijk te doen, en hoe we het criminelen samen zo moeilijk mogelijk maken. Het is geen toverformule, maar een geïntegreerde aanpak zorgt wel voor veel meer slagkracht".

Wat zou een mooi resultaat zijn van dit congres en samenwerking in het algemeen?

Anja: "Als iedereen uiteindelijk nog meer samen gaat kijken hoe we de effectiviteit kunnen vergroten. Ik hoop dat samen praten en samenwerken de blik vergroot, dat het het aantal maatregelen vergroot, dat we allemaal de meest betekenisvolle interventies gaan inzetten en dat we niet ieder op ons eigen eilandje blijven zitten. Dan staan we samen als georganiseerde overheid tegenover de georganiseerde criminaliteit".

DE MIDDAG WERD AFGESLOTEN MET DE BOEIENDE EN VERFRISSENDE BLIK VAN POPPENSPELER ARMAND SCHREURS

ANJA DE GEUS

"Geen toverformule, wel meer slagkracht"

KAREL SCHUURMAN

"Deel informatie, maak samen de afwegingen, en pak samen de criminelen aan"

ONNO PEER

"Ons gezamenlijke doel is het versterken van de bestuurlijke aanpak"

NICO LAAGLAND

"Je moet dingen anders organiseren als je echt dingen wilt veranderen"

lastige dossiers? Wat is ons ambitieniveau? Drie zaken blijven de kern vormen: deel informatie, maak samen afwegingen, en pak samen de criminelen aan. Werk met elkaar in vertrouwen, niet alleen in woord maar vooral in daad. Alleen zo kunnen we de omsingeling van de georganiseerde criminaliteit sluitend maken: een georganiseerde overheid tegenover de georganiseerde misdaad."

De laatste spreker, Nico Laagland, is programmadirecteur van de Brabantse Taskforce B5. Aanleiding voor

deze Taskforce was een toename van drugsgerelateerd geweld in Brabant. In de Taskforce zitten de gemeenten Breda, Den Bosch, Eindhoven, Helmond en Tilburg, het Regionaal Informatie en Expertise Centrum, OM, Belastingdienst, Koninklijke Marechaussee en de nationale en regionale politie. De Taskforce wordt geleid door het Ministerie voor Veiligheid en Justitie en burgemeester Noordanus van Tilburg. Belangrijkste doelen zijn het opproten van criminele bendes, het afbreken van criminele structuren en het afpakken van crimineel geld. Basis daarvoor is het Brabantse dri-

gingsbeeld, dat inzicht geeft in de meest bedreigende vormen van criminaliteit. Aan Laagland dus de taak om 'tegenover de georganiseerde misdaad een georganiseerde overheid te zetten'.

Volgens Laagland kan alleen een Taskforce effectief optreden tegen de georganiseerde criminaliteit in Brabant. "Je móet het anders organiseren als je iets wilt veranderen. Alleen meer politie is geen antwoord op de georganiseerde misdaad. Een effectievere en daadkrachtige overheid is dat wél. Iedereen heeft zijn eigen rol; die moet je gemeenschappelijk maken, met begrip voor elkaars afhankelijkheid. Dat kan als je allemaal het doel voor ogen hebt om het criminele vermogen en de illegaliteit te ondermijnen. Opeens heb je dan veel meer slagkracht." Integrale voorbereiding en informatie is volgens Nico Laagland het fundament onder iedere actie. Laagland: "Die informatievoorziening was in het begin versplinterd". De drie regiokorpsen in Brabant hebben inmiddels één team gevormd om de criminele samenwerkingsverbanden op te rollen. Over 2 jaar moet de Taskforce B5 zijn nut hebben bewezen en wil Laagland de werkwijze hebben verankerd.

THEMASESSIES UITGELICHT

THEMASESSIE 1

SAMENWERKEN IN DE AANPAK VAN HENNEPTEELT

DOOR: WYTSKE VAN DER WAGEN, LUKK OLSTHOORN, PETER JANS-RAT

In veel gemeenten en regio's werken politie, OM, gemeente, energiebedrijven en woningcorporaties samen bij de aanpak van hennepsteelt. Daarvoor zijn onderlinge afspraken nodig, die worden vastgelegd in een convenant. Op papier klopt de samenwerking meestal wel, maar de praktijk is soms weerbarstiger. In deze verdiepingssessie stond de samenwerking bij de aanpak hennepsteelt centraal, waarbij een vooruitblik werd gegeven op de strafrechtelijke aanpak van de hennepsteelt in 2012. De sessie eindigde met een realistisch kijkje in de keuken van trainingsunit Twente Milieu, politie Twente, Cogas en Enexis.

"Vertrouwen is allemachtig belangrijk"

THEMASESSIE 2

MENSENHANDEL: AANPAK SEKSUELE UITBUITING

DOOR: VERA HUIJGENS, CARIN HOFMANS

Op dit moment ligt het wetsvoorstel Regulering Prostitutie en Bestrijding Misstanden Seksbranche bij de Eerste Kamer. Dit wetsvoorstel zorgt voor een registratieplicht voor prostituees, een verplicht vergunningstelsel en een rol voor gemeenten in het toezicht op de vergunningsvoorwaarden (en de handhaving daarvan). Tijdens de workshop werd ingegaan op de taken van toezicht en handhaving in de prostitutiesector en op de rol van de gemeente. Hoe gaan gemeenten daar straks mee om? Ook was er uitgebreid aandacht voor het organiseren van succesvolle samenwerking en het delen van expertise.

"Bij de ketenaanpak geldt het adagium van de drie musketiers: 'één voor allen, allen voor één'"

THEMASESSIE 3

BIBOB & LANDELIJKE SCREENING COFFEESHOPS

DOOR: PAUL DE HEER, MARIE-CLAIRE BREET, JAAP VAN LEEUWEN

Criminele organisaties zijn soms afhankelijk van vergunningen of subsidies, bijvoorbeeld voor witwasconstructies. Om te voorkomen dat de overheid ongewild criminaliteit in de hand werkt, is de Wet Bibob ingevoerd. Deze wet biedt bestuursorganen zoals gemeenten de mogelijkheid om bedrijven en personen te screenen. In deze sessie kregen de deelnemers allereerst een presentatie over het lopende wetsvoorstel Bibob. Vervolgens werd uitgebreid stilgestaan bij het Project Landelijke Screening Coffeeshops, waarbij aan alle gemeenten met coffeeshops werd gevraagd om input voor de screening aan te leveren.

"We hebben er last van dat we Bibob niet kunnen toepassen op belwinkels"

THEMASESSIE 4

AANPAK VASTGOEDFRAUDE

DOOR: OFFICIER VAN JUSTITIE PARKET DEN HAAG, WILLEMIJN VAN BLOMMESTEIN

De afgelopen tijd hebben de media bol gestaan van (grote) strafzaken over vastgoedfraude. In deze themasessie deelde de officier van justitie van Parket Den Haag op inspirerende wijze zijn ervaringen met de aanpak van vastgoedfraude. Ook gaf hij een toelichting op de manier waarop samenwerkende partners deze vorm van fraude kunnen proberen te voorkomen. Vervolgens werd door Willemijn van Blommestein van Rotterdam-Rijnmond ingegaan op de rol die deze gemeente speelt bij de aanpak van vastgoedfraude, en op de werkwijze en resultaten ervan.

"Voor betere opsporing van vastgoedfraude moet ook het VIC zijn gegevens up to date hebben!"

THEMASESSIE 5

WITWASSEN

DOOR: GERTJAN GROEN, GERT URFF

Wanneer is er sprake van witwassen? Die grens is soms moeilijk te trekken. En wat is de rol van de zogenaamde facilitators bij het doorsluizen van crimineel geld? In het eerste deel van deze workshop werd stilgestaan bij de omvang van het probleem en bij de relatie van witwassen met andere vormen van georganiseerde criminaliteit. Vervolgens kregen de deelnemers een uitgebreide toelichting op de samenwerking tussen gemeente en politie, inclusief praktijkvoorbeelden. De sessie eindigde met een gemeentelijke blik op witwassen en op de instrumenten die gemeentebesturen hebben om witwassen aan te pakken.

"Natuurlijk kan het beter, maar wauw, wat hebben we al veel bereikt!"

ALLE PRESENTATIES ZIJN VANAF
12 DECEMBER TE DOWNLOADEN OP
WWW.HETCCV.NL/
BESTUURLIJKEKETENAANPAK

"Het team Bestuurlijke Aanpak van het CCV wenst u fijne feestdagen en een veilig 2012!"

THEMASESSIE 7

"Samenwerking in ketenverband is soms een hele opgave"

In hoeverre is een papieren convenant geduldig en is de praktijk weerbarstiger?

Wytske: "De praktijk is inderdaad vaak anders dan de plannen. Je kunt duidelijke afspraken maken en mooie draaiboeken opstellen, maar vaak geven partijen daar dan toch een andere invulling aan. Ze kunnen afspraken bijvoorbeeld niet nakomen. Of ze willen het wel, maar het lukt niet. Bijvoorbeeld als een bepaalde partij onvoldoende capaciteit heeft. Dan kunnen andere partijen soms ook hun afspraken niet nakomen omdat ze afhankelijk zijn van de informatie. Andere factoren die de samenwerking op scherp zetten, zijn weerstand tegen samenwerken, minder motivatie doordat andere partijen hun afspraken niet nakomen of gewoon niet gewend zijn om samen te werken".

Wat is het gevolg?

Wytske: "Wanneer afspraken niet worden nageleefd, dan kan het vertrouwen afnemen ten aanzien van de andere partij of de hele samenwerking. Vertrouwen is namelijk een van de belangrijkste pijlers van goede samenwerking. Mensen moeten het gevoel hebben dat andere partijen zich evenveel inzetten. Niet dat zij zich als enige een slag in de rondte werken en de andere partij op de verkregen informatie meelift. De welwillendheid neemt dan af. Er is uiteraard best begrip als het een keer niet lukt, maar daar moet dan wel over gecommuniceerd worden. Mensen zijn afhankelijk van elkaar in ketensamenwerking. Lukt het vanuit een van de partijen niet, dan zie je soms dat de andere partijen manieren gaan bedenken om invloed uit te oefenen om zaken toch gedaan te krijgen".

Kun je een mooie best practice geven van succesvolle samenwerking?

Wytske: "Ik heb in 2009 onderzoek gedaan in de buurt van Rotterdam naar de zogenaamde 'Henneptrain'. Bij deze manier van ontmantelen gingen alle betrokken partijen samen op pad. Ter plekke werd vervolgens samen de situatie beoordeeld en werd gezocht naar aanwijzingen. Vervolgens werd als dat nodig was gestart met de ontmanteling. Ik heb toen mooie dingen gezien op het gebied van samenwerking. Partijen hielden rekening met elkaar en er gold een sterke

saamhorigheid. Een voordeel van de gezamenlijkheid was dat bij het beoordelen van de situatie minder fouten werden gemaakt. Die meerwaarde was erg bevorderlijk voor de teamspirit. Daarnaast werd zoveel mogelijk gewerkt met een vast team. Iedereen had daardoor aan een half woord genoeg. Ook dat werkt natuurlijk extra motiverend".

Waarom juist hennepsteelt als thema tijdens dit congres?

Wytske: "Om bovenstaand voorbeeld. Ik heb destijds hennep gekozen voor mijn onderzoek omdat dat destijds heel hot was in de media. Hennep bleek echter lang niet zo onschuldig als het leek, en de georganiseerde misdaad maakte zich der meester van. Er was dus een integrale aanpak nodig en daar hadden we het vandaag over, toch?"

COLOFON

Uitgave
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
Jaarbeursplein 17
3521 AN Utrecht
Postbus 14069
3508 SC Utrecht
Informatiedesk (030) 751 67 77
Info@hetccv.nl
www.hetccv.nl

Redactie
CCV / Picaro Tekst en Communicatie

Ontwerp en vormgeving
RUURD Grafisch Ontwerp en Advies

Fotografie
Picaro Tekst en Communicatie

www.hetccv.nl/bestuurlijkeketenaanpak

© CCV, december 2011
Oplage: 225 exemplaren

